

มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) Sustainable Agriculture Foundation Thailand

912 ซอย 7 ถนนงามวงศ์วาน 31 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 โทร/แฟกซ์ 66-2-591-1195-6 อีเมลล์ sathai@sathai.org
912 Soi 7, Ngamwongwan 31, Amphur Muang, Nonthaburi 11000 Tel/Fax : 66-2-591-1195-6 Email : sathai@sathai.org

ที่ พิเศษ /2552

8 ตุลาคม 2552

เรื่อง ขอให้ยับยั้งการเปิดเสรีในภาคการเกษตร ป่าไม้และประมงภายใต้ความตกลงด้านการลงทุน

อาเซียน (ACIA)

เรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

เนื่องด้วยหน่วยงานภาครัฐของไทย กำลังเจรจาเพื่อเปิดเสรีการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ACIA) โดยจะถอนข้อสงวนที่ไทยเคยกำหนดไว้ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี (AIA) เดิมใน 3 สาขาที่สำคัญ ได้แก่ (1) การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช (2) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ (3) การทำป่าไม้จากป่าปลูก และมีเป้าหมายให้การเปิดเสรีมีผลใช้บังคับในปี พ.ศ. 2553

มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) และองค์กรที่เข้าร่วมลงนามตามท้ายจดหมายฉบับนี้ ได้ร่วมกันประเมินผลกระทบของการเปิดเสรีดังกล่าว โดยมีความห่วงใยเป็นอย่างยิ่งในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การเปิดเสรีดังกล่าวมีขอบเขตที่กว้างขวาง ครอบคลุมถึงการเปิดเสรี การอำนวยความสะดวก การส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในภาคเกษตร ประมง และป่าไม้ ซึ่งเป็นสาขาที่สำคัญยิ่ง เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาชนในท้องถิ่น มีผลต่อความมั่นคงทางอาหาร การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อธิปไตยและความมั่นคงโดยรวมของชาติ และมีผลกระทบตามมาเป็นจำนวนมาก ที่สำคัญ เช่น

1.1 เร่งให้เกิดกระบวนการกว้านซื้อที่ดินและเช่าพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ในเขตป่าชายเลน และระบบนิเวศน้ำกร่อย และพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ เพื่อประกอบธุรกิจในสาขาที่เปิดเสรี ขยายปัญหาการแย่งชิงน้ำในฤดูแล้งระหว่างกลุ่มธุรกิจกับชาวบ้านในพื้นที่ แย่งชิงอาชีพของประชาชนคนส่วนใหญ่ในชาติ เป็นการขยายความขัดแย้งในปัญหาที่ดินและทรัพยากรระลอกใหม่ระหว่างนักลงทุน เจ้าหน้าที่ของรัฐ กับประชาชนในท้องถิ่น

1.2 กลุ่มทุนต่างชาติจะเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เช่น พันธุ์ข้าว พันธุ์ไม้ ผลเมืองร้อน สายพันธุ์กล้วยไม้ พืชสมุนไพร พันธุ์ปลา ฯลฯ รวมถึงการจดทรัพย์สินทางปัญญาจากสายพันธุ์พืช สอดคล้องกับความพยายามของบริษัทเมล็ดพันธุ์ข้ามชาติที่ผลักดันให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 เพื่อให้สามารถผูกขาดสายพันธุ์พืชได้โดยง่าย ไม่ต้องทำสัญญาแบ่งปันผลประโยชน์กับชุมชนและรัฐ

1.3 นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เช่น ชลประทาน การพัฒนาที่ดิน การส่งเสริมการเกษตร การอุดหนุนผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการวิจัยใน สาขาต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากภาวภูมิอากรของประชาชน

1.4 การเปิดเสรีดังกล่าวไม่เพียงมีผลกับนักลงทุนในอาเซียนเท่านั้น แต่ยังอาจครอบคลุม ถึงนักลงทุนนอกอาเซียนที่มีฐานการผลิตในอาเซียนด้วย ซึ่งจะเป็นการเปิดช่องให้บริษัทข้ามชาตินาด ใหญ่จากประเทศพัฒนาแล้วเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในประเทศไทย และในทางกลับกัน การเปิดเสรีดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งมีผลทำลาย ทรัพยากรและสร้างปัญหาความขัดแย้งทางสังคมในประเทศเพื่อนบ้านได้ง่ายและสะดวกขึ้น

1.5 นำมาสู่ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทั้งบนบกและในทะเล พื้นที่ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน จากการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีป่าปลูก ตามพระราชบัญญัติสวนป่า อนุญาตให้มีการทำสวนป่าในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ได้และร่วมลงทุนกับ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และ กรมป่าไม้ในการปลูกป่า การเปิดเสรีในสาขาดังกล่าวจะมีผลกระทบในการทำลายป่าธรรมชาติในพื้นที่ป่า ตามกฎหมาย ทั้งในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลน และป่าถาวร เป็นต้น เพื่อนำไปปลูกป่าใหม่

1.6 แนวทางการเปิดเสรีนี้ยังขัดแย้งกับนโยบายของคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนแห่งชาติ ขัดแย้งกับนโยบายการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมสำหรับคนไทยที่กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ และภาคประชาชนกำลังผลักดันให้เกิดขึ้น เป็นต้น

2. ในส่วนของกฎหมาย การดำเนินการของหน่วยงานรัฐเช่นนี้ ขัดต่อเจตนารมณ์ และเข้าข่ายละเมิด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 190 เนื่องจากการเปิดเสรีในสาขาดังกล่าว ส่งผล กระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวาง แต่กลับไม่มีการดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนของ มาตรา 190 อย่างถูกต้องเพียงพอ กล่าวคือ

2.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบมิได้ขอประกอบการเจรจาจัดทำตารางข้อสงวนในส่วนของการ เปิดเสรีต่อรัฐสภา ก่อนที่คณะเจรจาทำการยื่นตารางข้อสงวนต่อสมาชิกอาเซียน

2.2 ไม่มีการจัดให้มีการมีส่วนร่วมหรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างเพียงพอ จากการตรวจสอบพบว่า มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเพียงหนึ่งครั้ง โดยสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) และมีแต่ตัวแทนจากภาคธุรกิจไทยที่มีการลงทุนในประเทศ อาเซียนเป็นวิทยากรหลัก ซึ่งมีพันธกิจและผลประโยชน์จากการเปิดเสรีการลงทุนอยู่แล้วอย่างชัดเจน ขณะเดียวกันไม่มีผู้แทนภาคส่วนเกษตรกรรายย่อย ประมงพื้นบ้าน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งไม่เปิด โอกาสให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างเพียงพอของประชาชน

2.3 ไม่มีการศึกษาวิจัยบ่งชี้ข้อดีข้อเสียของการเปิดเสรีในสาขาดังกล่าวก่อนการเสนอเปิด เสรี

3. เนื่องจากข้อตกลงนี้กำหนดให้ไม่มีการถอยหลัง หรือกล่าวอีกอย่างคือ เมื่อตกลงใจที่จะเปิดเสรีสาขาใดไปแล้ว ไม่สามารถย้อนกลับข้อตกลงได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรอบคอบและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบอันไม่อาจหวนคืนกลับได้ จึงใคร่ขอให้นายกรัฐมนตรี พิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 จะลดหรือยับยั้งการดำเนินการเปิดเสรีภาคการเกษตร ประมง และป่าไม้ ดังกล่าว

3.2 ให้มีการตรวจสอบข้อมูลและประเมินผลกระทบจากการเปิดเสรีของไทยในสาขาข้างต้น ทั้งในมิติเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงตรวจสอบว่าจะมีการเปิดเสรีในสาขาอื่นๆ ภายใต้กรอบอาเซียนที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นหรือไม่

3.3 เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไม่ได้เปิดเผยข้อมูลหรือตารางข้อสงวนให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบมาก่อนอย่างเพียงพอ รวมทั้งยังบกพร่องในการรับฟังความคิดเห็น จึงขอให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียอย่างกว้างขวางและมีส่วนร่วม ก่อนที่จะตกลงดำเนินการผูกพันใดๆ

ทั้งนี้ ใคร่ขอให้มีการดำเนินการโดยทันที ก่อนที่จะมีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพที่หัวหินในกลางเดือนตุลาคม 2552 เพื่อป้องกันมิให้เป็นสาเหตุหนึ่งของการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ ในช่วงระหว่างที่มีการประชุมผู้นำอาเซียน

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ระพี สาคริก

ประธานมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย)

องค์กรที่ร่วมลงนาม

มูลนิธิชีววิถี (ไบโอไทย), มูลนิธิชีวิตไท (ราฟา), เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก, กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (เอฟทีเอว็อทซ์), มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ, มูลนิธิอันดามัน, มูลนิธิตกติกามารยาท, สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง, มูลนิธิข้าวขวัญ, สมาพันธ์เกษตรกรรายย่อยผู้ปลูกข้าวโพดจังหวัดน่าน และเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดน่าน

สำเนาเรียน

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี
3. ประธานคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติ
4. สื่อมวลชน